

національного аграрного університету. Серія «Тваринництво». – 2011. – Вип. 7 (19). – С. 20-24.

8. Хмельничий, Л. М. Оцінка м'ясних та забійних якостей бугайців українських чорно-рябої та бу-рої молочних порід / Л. М. Хмельничий, А. М. Салогуб, І. О. Супрун // Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. – К. – 2009. – Вип. 138. – С. 93-98.

9. Швагер, О. Оценка мясной продуктивности бычков разных генотипов / О. Швагер // Молочное и мясное скотоводство. – 2008. – № 4. – С. 18-20.

10. Шкурін, Г. Т. Забійні якості великої рогатої худоби / Г. Т. Шкурін, О. Г. Тимченко, Ю. В. Вдовиченко. – К.: Аграрна наука, 2002. – 50 с.

Лобода В. П. УБОЙНЫЕ И МЯСНЫЕ КАЧЕСТВА БЫЧКОВУКРАИНСКОЙ КРАСНО-ПЕСТРОЙ МОЛОЧНОЙ ПОРОДЫ.

Приведены результаты исследований по изучению убойных и мясных качеств бычков украинской красно-пестрой молочной породы Сумского региона, выращенных до возраста 18 месяцев. Оценка результатов контрольного убоя показала достаточный уровень показателей предубойной живой массы (476,8 кг), массы парной туши (252,5 кг) и ее убойного выхода (53,0 %).

Ключевые слова: украинская красно-пестрая молочная порода, бычки, убойные и мясные качества.

Loboda V. P. FOR SLAUGHTER AND MEAT QUALITIES OF BULL-CALVES OF THE UKRAINIAN RED-AND-WHITE DAIRY BREED.

The results of researches are resulted on the study of for slaughter and meat qualities of bull-calves of the Ukrainian red-and-write dairy breed Sumy region, reared to age 18 months. The estimation of results of control slaughter rotined the sufficient level of indexes of for pre-slaughter living mass (476,8 kg), the masses of pair carcass (252,5 kg) and its for slaughter output (53,0 %).

Keywords: Ukrainian red-and-write dairy breed, bull-calves, for slaughter and meat qualities.

Дата надходження до редакції: 09.03.2015 р.

Рецензент: доктор с.-г. наук, професор Л. М. Хмельничий

УДК 636.4.033.082.31.4

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ ПОРОДИ П'ЄТРЕН НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

В. О. Мельник, к.б.н., доцент,

О. О. Кравченко, к.с.-г.н.,

С. М. Галімов, к.с.-г.н., доцент,

О. О. Стародубець, к.с.-г.н.

Миколаївський національний аграрний університет

Представлені результати дослідів порівняння відтворної здатності кнурів-плідників породи п'єтрен різних селекцій. В господарствах півдня України було досліджено спермопродуктивність кнурів-плідників породи п'єтрен французької, німецької, угорської та датської селекції. Після проведення штучного осіменіння спермою кнурів свиноматок різних генотипів визначили основні показники відтворювальної якості, багатоплідність та запліднюваність. Встановлено, що кнури угорської та французької селекції, порівняно з кнурами німецької та датської мають кращі показники за спермопродуктивністю – 53,6-57,6 млрд. спермій, запліднювальною здатністю свиноматок – 84,8-85,2%, багатоплідністю – 9,8-10,1 поросят, а також виходу ділових порослят при відлученні – 90-91%.

Ключові слова: кнури-плідники, порода п'єтрен, спермопродуктивність, штучне осіменіння, відтворна здатність, відтворювальна якість.

Постановка проблеми. В сучасному сви-нарстві великого значення надають впровадженню промислового схрещування і гібридизації, як додаткового резерву збільшення виробництва свинарської продукції. Але незалежно від методу розведення відгодівельні і м'ясні якості приплоду залежать від м'ясних якостей плідників. Впровадження та застосування штучного осіменіння свиноматок дозволяє від одного кнура за рік одержати 600-800 спермодоз або осіменити 300-400 свиноматок і одержати 3-4 тис. порослят. Тому необхідно приділяти особливу увагу добору доб-

ре розвинених ремонтних кнурців, цілеспрямованому їх вирощуванню, привчанню і оцінці за власною продуктивністю [2, 4, 6].

Порода п'єтрен, яка створена в Бельгії одержала свою назву від назви селища провінції Брабант, але історія походження породи має декілька версій. Перші п'єтренські свині одержані в 1919-1920 рр., а спілка селекціонерів з породи п'єтрен створено у 1950 році. Порода п'єтрен завезена у Францію, Німеччину, Угорщину, Данію у 1955-1960 роках.

Свиней породи п'єтрен вперше на Україну

завезено у 1964 року для поліпшення м'ясних якостей інших порід та помісей при промислово-му схрещуванні, а також для створення синтетичних ліній у системі гібридизації [3, 4, 5].

У свиней породи п'єтрен добре розвинена мускулатура, невелика голова, тонкий кістяк, незначна товщина шпиків, відселекціоновані на високий вихід пісного м'яса. Тварини мають високий забійний вихід до 80%, добра конверсія корму до 2,4 кг. Але тварини породи п'єтрен мають низькі репродуктивні якості, короткий тулуб, вибагливі до кормів, мають слабку терморегуляцію, стресочутливі, у кнурів слабкі задні кінцівки [3, 5].

Тому ми дослідили відтворну здатність основних кнурів-плідників породи п'єтрен різної селекції в умовах сучасних господарств півдня України.

Матеріал, методика та умови дослідження. Досліди проведено на основних кнурах-плідниках породи п'єтрен різної селекції в господарствах Миколаївської, Одеської та Херсонської областей протягом 2013-2014 років.

Сперму від кнурів-плідників одержували мануальним методом, за режимом один раз на тиждень, оцінку проводили згідно інструкції [1].

Концентрацію сперміїв в еякуляті визначали за допомогою лічильної камери Горяєва та фотоелектрокалориметра КФК-2 в лабораторії біотехнології відтворення тварин Миколаївського

НАУ.

Вживання сперміїв у годинах визначали за терморезистентною пробою при $t=+38^{\circ}\text{C}$ протягом 3 годин, до використання допускали еякуляти рухливістю сперміїв не менше 6 балів. Підраховували відсоток патологічних сперміїв, з цитоплазматичними краплями та кількість аглютинацій сперміїв в полі зору. Результати аналізів спермопродукції занесли в карточки обліку продуктивності кнура за кількістю і якістю спермопродукції (ф №16-св).

Штучне осіменіння свиноматок проводили нефракційним методом, дворазово з інтервалом 10-12 годин, в дозі об'ємом 100 мл містилося 3-5 млрд. сперміїв. Результати осіменіння свиноматок спермою дослідних кнурів вибирали з карточок обліку продуктивності кнура (ф №-3св). Аварійні опороси не враховували.

Матеріали статистично оброблені на ПЕОМ у форматі табличного редактора Microsoft Excel.

Результати досліджень. Дослідження показали, що кнури-плідники породи п'єтрен різної селекції мають відмінності в показниках відтворної здатності, які необхідно враховувати у виробничих умовах при використанні цих тварин. Дані про основні показники спермопродуктивності та відтворні здатності кнурів-плідників породи п'єтрен різної селекції наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика відтворної здатності кнурів-плідників породи п'єтрен різної селекції, $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Показники	Селекція кнурів			
	французька	німецька	угорська	датська
Кількість кнурів, голів	8	6	9	3
Оцінено еякулятів, шт.	97	68	112	42
Середній об'єм еякуляту, мл	296,8±38,24	316,2±18,19	349,4±27,65	193,9±25,15
Рухливість сперміїв, бал	8,5±0,07	8,2±0,09	8,6±0,02	7,9±0,08
Терморезистентна проба, бал	7,2±0,03	6,9±0,01	7,3±0,08	6,3±0,12
Спермії з цитоплазматичною краплею, %	2,3	3,1	2,8	4,8
Концентрація сперміїв, млн./мл	212,3±16,12	186,4±18,56	191,8±15,31	183,7±27,19
Загальна кількість рухливих сперміїв в еякуляті, млрд.	53,6±1,95	48,3±2,51	57,6±2,83	28,1±2,30
Штучно осіменіно свиноматок, гол.	1256	1156	1526	311
Опоросилось свиноматок, гол.	1070	961	1294	246
Запліднюваність, %	85,2	83,1	84,8	79,1
Одержано поросят всього, гол.	10732	10542	14286	2386
у т.ч. живих, гол.	10486	9226	13069	2266
Багатоплідність, гол.	9,8±0,53	9,6±0,67	10,1±0,45	9,1±0,21
Збереженість при відлученні, %	90	89	91	88

Як видно з таблиці середній об'єм еякуляту у кнурів угорської селекції був більшим, ніж у німецької селекції на 33 мл, французької на 56 мл та датської – 156 мл відповідно.

Запліднювальну здатність сперми кнурів визначали після штучного осіменіння свиноматок нефракційним способом.

При визначенні рухливості сперміїв в еякуляті не враховували і не допускали до подальшого використання еякуляти з рухливістю сперміїв менше 7 балів. Різниця в рухливості сперміїв сві-

дчить, що кнури угорської і французької селекції переважають кнурів німецької та датської селекції на 0,3-0,7 балів.

Показники терморезистентної проби 6,3-7,3 бали через 3 години після інкубації при $t=+38^{\circ}\text{C}$ свідчать про задовільну якість сперми, яку допускали до осіменіння.

При порівнянні концентрації сперміїв в еякуляті нами встановлено, що найбільшим цей показник був у кнурів французької селекції 212,3 млн./мл, що більше на 21,5 млн./мл ніж у

кнурів угорської селекції, 25,9 млн./мл – німецької та 28,6 млн./мл – датської селекції.

Відповідно нашим розрахункам загальна кількість рухливих сперміїв в еякуляті була більшою у кнурів угорської селекції 56,6 млрд., що на 4,0 млрд. більше ніж у кнурів французької селекції, 9,3 млрд. – німецької та 29,5 млрд. датської відповідно.

Після забою кнурів віком 2,5-3 роки живою масою в середньому 262 кг були зважені їх статеві органи. Середня маса одного сім'яника складала 731±30,3 г, придатка 179±16,7 г, лозовидне сплетення 59,8±8,12 г, однієї цибулинної залози 165±23,9 г, міхурцевидної 273±11,4 г, маса тіла передміхурової залози 31,3±2,17 г, товщина мошонки в середній частині складала 0,71 см, верхній і нижній 0,95 см. Якщо 1 г сім'яника за добу продукує 30 млн. сперміїв, то добова продукція сперміїв у кнурів п'єтрен віком 2,5-3 роки складає в середньому 44 млрд., що узгоджується із загальною кількістю рухливих сперміїв в еякуляті 28-57 млрд., запас сперміїв у придатках за тиждень створюється 200-240 млрд.

Результати проведення штучного осіменіння свиноматок породи велика біла (ВБ), ландрас (Л) та генотипу ВБ×Л, Л×ВБ спермою кнурів породи п'єтрен вибирали з карточок ф №3-св. Як свідчать дані таблиці найвищий відсоток запліднюваності 85,2% був у свиноматок осіменених спермою кнурів французької селекції, а най-

меншим 79,1% у кнурів датської селекції.

Багатоплідність найбільша була у свиноматок осіменених спермою кнурів породи п'єтрен угорської селекції – 10,1 поросят, 9,8 – французької, 9,6 – німецької та найменша 9,1 – датської селекції. Збереженість порослят при відлученні була в межах 88-91%, що у виробничих умовах рахується задовільною.

При чистопородному осіменінні свиноматок породи п'єтрен відмічали багатоплідність в середньому 8,7 порослят, а також багато аварійних і патологічних опоросів особливо у первісток тому в цих дослідах ці матеріали ми не враховували.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Порівняння відтворної здатності кнурів-плідників породи п'єтрен різних селекцій свідчить, що кнури угорської та французької селекції, порівняно з кнурами німецької та данської мають кращі показники за спермопродуктивністю – 53,6-57,6 млрд. сперміїв, запліднювальною здатністю свиноматок – 84,8-85,2% та багатоплідністю – 9,8-10,1 порослят, а також виходу ділових порослят при відлученні, збереженістю – 90-91%.

Подальше дослідження відтворної здатності кнурів-плідників породи п'єтрен сприятиме ефективному і раціональному їх використанню в технології штучного осіменіння, промислового схрещуванні та створенні синтетичних ліній для гібридизації.

Список використаної літератури:

1. Інструкція із штучного осіменіння свиней / Відпов. за вип.. Ю.Ф. Мельник. – К. : Аграрна наука, 2003. – 56 с.
2. Морару И. Энциклопедия воспроизводства / [И. Морару, Т.Фогльмайр, А. Грисслер и др.]. – К.: Аграр Медиен Украина, 2012. – 224 с.
3. Рибалко В.П. Породы свиней в Украине / [В. П. Рибалко, Ю. Ф. Мельник, В. М. Нагаевич, В. І. Герасимов]. – Харків : Еспада, 2001. – 128 с.
4. Рибалко В.П. Генофонд, оцінка та використання свиней / В. П. Рибалко, В.П. Буркат, М. Д. Березовський. – К:Слав'янський діалог, 1994. – 128 с.
5. Світовий генофонд свиней: Монографія / [В. І. Герасимов, М. Д. Березовський, В. М. Нагаевич, В. П. Рибалко та ін.] ; за ред. В. І. Герасимова, М. Д. Березовського та В. М. Нагаєвича. – Харків: Еспада, 2006. – 520 с.
6. Christiansen J. P. The Basics of pig production / Jorgen Peder Christiansen. – Danish Agricultural Advisory Service, National Centre: Publishing Section, 2005. – 216 p.

Мельник В.А., Кравченко Е.А., Галимов С.Н., Стародубец А.А. ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ ХРЯКОВ-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ ПОРОДЫ ПЬЕТРЕН НА ЮГЕ УКРАИНЫ.

Представлены результаты исследований сравнения воспроизводительной способности хряков-производителей породы пьетрен различной селекции. В хозяйствах юга Украины была исследована спермопродуктивность хряков-производителей породы пьетрен французской, немецкой, венгерской и датской селекции. После проведения искусственного осеменения спермой хряков свиноматок разных генотипов определили основные показатели воспроизводительных качеств, многоплодие и оплодотворяющую способность. Установлено, что хряки венгерской и французской селекции, по сравнению с хряками немецкой и датской имеют лучшие показатели по спермопродуктивности – 53,6-57,6 млрд. спермиев, оплодотворяющей способности свиноматок – 84,8-85,2%, многоплодию – 9,8-10,1 порослят, а также выхода деловых порослят при отъеме – 90-91%.

Ключевые слова: хряки-производители, порода пьетрен, спермопродуктивность, искусственное осеменение, воспроизводительная способность и качество.

Melnik V., Kravchenko E., Galimov S., Starodubets O. REPRODUCTIVE ABILITY OF BOARS-

SIRES BREED PIETRAIN IN SOUTHERN UKRAINE.

The results of experiments comparing the reproductive capacity of boars-sires breed Pietrain different selection. In the farms south of Ukraine was investigated productivity sperm boars-sires breed Pietrain French, German, Hungarian and Danish origin. After the artificial insemination of sperm boar sows of different genotypes identified key indicators of reproductive qualities, multiple pregnancy and fertilizing capacity. It was found that boars Hungarian and French breeding boars compared with German and Danish are the best indicators of productivity sperm – 53,6-57,6 billion sperm, fertilizing capacity of sows – 84,8-85,2%, prolific – 9,8-10,1 piglets, output piglets at weaning – 90-91%.

Key words: boars-sires, breed Pietrain, productivity sperm, artificial insemination, reproductive ability and quality.

Дата надходження до редакції: 10.04.2015 р.

Рецензент: к.с.-г.н., доцент, В. В. Попсуй

УДК 636.082.231

СЕЛЕКЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНКА ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ РОДИН СУМСЬКОГО ВНУТРІПОРОДНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

В. В. Обливанцов, д.с.-г.н., доцент

Наведено результати науково-виробничої роботи по формуванню та оцінці нових високопродуктивних родин сумського внутріпородного типу української чорно-рябої молочної породи великої рогатої худоби у стаді провідного племзаводу «Перше травня» Сумської області. Маточні родини корів характеризуються високою молочною продуктивністю, перспективністю селекційно-племінної роботи із ними та переведенням кращих у заводські при збільшенні чисельності тварин у родинах, індивідуальному роздоюванні корів, застосуванні обґрунтованого племінного підбору, оцінці за продуктивністю та якістю потомства, типом будови тіла, відтворною здатністю і продуктивним довголіттям.

Ключові слова: українська чорно-ряба молочна порода, сумський внутріпородний тип, родина, селекція, оцінка, продуктивність.

Головним завданням селекційно-племінної роботи у молочному скотарстві є підвищення генетичного потенціалу продуктивності та удосконалення технологічних ознак тварин відповідно до сучасних вимог. У зв'язку із цим, актуальним є проведення ефективної внутріпородної селекції, яка включає в себе розведення за лініями та родинами. Особливого значення набуває формування та удосконалення внутріпородної структури новостворених типів та порід великої рогатої худоби, до яких відноситься і сумський внутріпородний тип української чорно-рябої молочної породи.

Завдяки реформуванню та оптимізації системи селекційно-племінної роботи в молочному скотарстві, вирішенню низки проблемних господарських та організаційних заходів істотно підвищиться ефективність селекції новостворених молочних порід Сумського регіону в напрямку нарощування генетичного потенціалу продуктивності тварин та удосконалення їхнього екстер'єрного типу. Система селекції для кожної із порід буде визначатися з урахуванням наявної селекційної ситуації в кожній популяції, в конкретно взятому стаді, оскільки їхній стан за господарсько-корисними ознаками істотно відрізняється через використання у селекційному процесі різних генотипових та паратипових чинників [1].

Таким чином, при удосконаленні племінних, продуктивних та технологічних ознак сумського внутріпородного типу української чорно-рябої

молочної породи потрібно приділити більше уваги формуванню якісної внутрішньопородної структури, зокрема роботі із маточними родинами корів. Селекція високопродуктивних маточних родин корів у значній мірі залежить від племінної цінності бугаїв-плідників і методів добору та підбору, які застосовуються у стаді великої рогатої худоби. Кожна родина має цінні спадкові ознаки, певні продуктивні та технологічні особливості, які потрібно розвивати у потомстві родоначальниці, а кращі генеалогічні родини повинні бути переведені у заводські. У свою чергу, правильна робота з родинами сприятиме одержанню препотетних бугаїв-плідників, продовжувачів та родоначальників ліній й тим самим здійснюватиметься удосконалення внутріпородного типу та породи в цілому.

Метою досліджень є формування високопродуктивних маточних родин корів сумського внутріпородного типу української чорно-рябої молочної породи великої рогатої худоби, оцінка їх продуктивних ознак і визначення перспективності подальшої роботи з ними у провідному племінному заводі Сумської області.

Матеріал та методи досліджень. Науково-виробничі дослідження були проведені у період 1997-2014 років у стаді великої рогатої худоби племзаводу «Перше травня» Сумського району Сумської області. Об'єктом дослідження були тварини генеалогічних маточних родин сумського внутріпородного типу української чорно-рябої мо-